

14.02.2022

Asia/16

§ 137

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Helen Oy:n Kilpilahden teollisuusalueen hukkalämmön hyödyntämistä kaukolämmön tuotannossa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

HEL 2022-000233 T 11 01 05

UUDELY/13330/2021

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 10.1.2022
- 2 Ympäristövaikutusten arviointiohjelma
- 3 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE1, eteläinen reitti
- 4 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE2, pohjoinen reitti
- 5 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE3, eteläiseltä reitiltä siirto pohjoiselle reitille
- 6 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE4, eteläinen reitti, lähempää Kilpilahtea tunneliin
- 7 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE5, eteläinen reitti, lähempää Kilpilahtea tunneliin ja siirto pohjoiselle reitille
- 8 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE6, eteläinen reitti, tunneliin Kilpilahden teollisuusalueella
- 9 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE7, eteläinen reitti, yhteiskäyttötunnelivaraus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) Helen Oy:n Kilpilahden teollisuusalueen hukkalämmön hyödyntämistä Helsingin kaukolämmön tuotannossa

koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavan lausunnon:

Hankkeen suunniteltu linjaus kulkee pitkälti Helsingin omistamalla alueella, jossa on olemassa olevaa maankäyttöä ja jossa maankäytön suunnittelu on käynnissä. Helsingin maanlaisessa yleiskaavassa on varauduttu hankkeeseen yhteystarvemerkinällä. Korkein hallinto-oikeus kumosi Östersundomin yhteisen yleiskaavan 21.5.2021, joten viittaukset tähän kaavaan tulee poistaa. Östersundomin osayleiskaavan valmistelu on aloitettu. Östersundomin vaihemaakuntakaava osoittaa alueen maankäyttöperiaatteet.

Tunnelilinjan maakaivantoina toteutettavat osuudet tulisi minimoida ja suosia kalliotunnelivaihtoehtoja varsinkin osuuksilla, joissa linjaus tulisi vaikuttamaan tulevaan maankäyttöön. Kalliotunneleiden huolto- ja ylläpito tapahtuu myös maan alta ilman häiriötä tulevalle maankäytölle.

Maakaivantojen yhteyteen rakennettavista leveistä työmaateistä tulee luopua linjan valmistumisen jälkeen, jolloin linjan varren käyttörajoitukset vähenevät.

Rakentamisen aikana syntyy maakaivannosta massoja ja louhinnasta kiviaineksia. Tunnelilouhinnan kiviaines tuodaan erikseen suunniteltavia ajotunneleita pitkin pintaan. Liikenteen aiheuttavat päästöt tulee huomioida arvion laadinnan yhteydessä sekä tunneli- että avokaivantojen yhteydessä. Mahdollinen välivarastoinnin tarve ja hyötykäyttö tulee tutkia arvioinnin yhteydessä.

Hankkeen yhteydessä tehtävä ilmastovaikutusten arviointi ja päästö-laskenta ovat kannatettavia toimia. Hankkeen energialähteestä jatkossa tulisi mainita, kuinka suuri osa siitä on todennäköisesti uusiutuvaa.

Hankkeen lähtötietoja on koottu YVA-ohjelman valmistelun tueksi ennen ohjelman nähtävillä oloa sekä esitelty ohjausryhmän kokouksissa sekä osallisuustilaisuuksissa monipuolisesti. Vaihtoehtoja on riittävästi arvioinnin pohjaksi. Yhteistyö toimijoiden kesken on ollut hyvää ja työryhmä on ohjannut arviointiohjelman laadintaa.

Hanke on kannatettava ja merkittävä ilmastomuutoksen torjumisen kannalta.

Arviointiohjelma antaa riittävät edellytykset arviointiselostuksen laatimiseksi edellä mainituin täydennyksin jatkosuunnittelussa huomioitaviksi.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi**Y-tunnus**

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat –vastuualue pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa Helen Oy:n Kilpilahden teollisuusalueen hukkalämmön hyödyntämistä Helsingin kaukolämmön tuotannossa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausuntoa on pyydetty 2022. Lausunnon antamiselle varattua määräaikaa on pidennetty 1.3.2022 asti.

Hanke ja arviointiohjelma

Hankkeen suunnittelu perustuu keväällä 2020 tehtyyn teknistaloudelliseen ja ympäristölliseen esiselvitykseen ja vuonna 2021 tehtyyn alustavaan yleissuunnitteluun. Hankkeen YVA- menettely on käynnistynyt loppuvuodesta 2021. Hankkeen mahdollisen aikataulun mukaan rakensäilytys alkaisi vuonna 2023 ja käyttöönotto olisi vuosina 2027–2029.

Helen Oy:n tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Tässä hankkeessa on tutkittu ratkaisua hyödyntää Kilpilahden teollisuusalueella muodostuvaa hukkalämpöä pääkaupunkiseudun kaukolämmön tuotannossa. Kilpilahden hukkalämmön hyödyntäminen perustuu Kilpilahden alueelle sijoittuviin lämpöpumppuihin, joiden tuottama kuuma kaukolämpö johdetaan Helsingin Vuosaareen lämmönsiirtoputkilla. Lämmönsiirtoputkisto on suunniteltu toteutettavaksi osin maakaivantoon ja osin kalliotunneleihin. Putkilinjan kokonaispituus olisi noin 23–27 km. Vuosaaresta lämpö siirretään Helsingin kaukolämpöverkkoon. Siirrettävä kaukolämpöteho olisi alustavasti enintään noin 600 MW.

Hankkeen YVA-ohjelmassa on esitetty seitsemän lämmönsiirron linjausvaihtoehtoa (VE1-VE7). Reitit sijoittuvat Porvoon, Sipoon ja Helsingin alueelle. Vaihtoehdossa VE7 reitti sijoittuu pieneltä osin myös Vantaan kaupungin alueelle. Hankkeen toteutusvaihtoehtojen vaikutuksia verrataan nollavaihtoehdon eli hankkeen toteuttamatta jättämisen vaikutuksiin.

Hankkeen kaavatilanne

YVA-ohjelmassa on kuvattu Helsingin maanalainen yleiskaava 2021, joka on tullut voimaan 19.8.2021. Kaavassa tunneli on kuvattu teknisen huollon yhteystarvemerkinä, joka ei siten ota kantaa tunnelin paikkaan ja linjaukseen. Samoin Östersundomin alueelle on maanalaiseen yleiskaavaan merkitty teknisen huollon yhteystarvemerkinä yhteiskäyttötunneli.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

14.02.2022

Asia/16

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 10.1.2022
- 2 Ympäristövaikutusten arviointiohjelma
- 3 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE1, eteläinen reitti
- 4 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE2, pohjoinen reitti
- 5 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE3, eteläiseltä reitiltä siirto pohjoiselle reitille
- 6 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE4, eteläinen reitti, lähempää Kilpilahtea tunneliin
- 7 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE5, eteläinen reitti, lähempää Kilpilahtea tunneliin ja siirto pohjoiselle reitille
- 8 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE6, eteläinen reitti, tunneliin Kilpilahden teollisuusalueella
- 9 Lausuntopyyntö 10.1.2022, liite, kartta VE7, eteläinen reitti, yhteiskäytötunnelivaraus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 3.2.2022

HEL 2022-000233 T 11 01 05

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat –vastuualue pyytää lausuntoa Helen Oy:n Kilpilahden teollisuusalueen hukkalämmön hyödyntämistä Helsingin kaukolämmön tuotannossa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Lausunto

Hankkeen suunniteltu linjaus kulkee pitkälti Helsingin omistamalla alueella, jossa on olemassa olevaa maankäyttöä, ja jossa maankäytön suunnittelu on käynnissä. Helsingin maanlaisessa yleiskaavassa 2021 on varauduttu hankkeeseen yhteystarvemerkinällä. Östersundomin yhteinen yleiskaava on kumottu Korkeimmassa hallinto-oikeudessa 21.5.2021. Östersundomin osayleiskaavan valmistelu on aloitettu. Näinollen viittaukset raportissa Östersundomin yhteiseen yleiskaavaan tulee poistaa. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä tuli lainvoimaiseksi Östersundomin vaihemaakuntakaava, joka osoittaa alueen maankäyttöperiaatteet.

Tunnelilinjan maakaivantoina toteutettavat osuudet tulisi minimoida ja suosia kalliotunnelivaihtoehtoja varsinkin osuuksilla, joissa linjaus tulisi vaikuttamaan tulevaan maankäyttöön. Kalliotunneleiden huolto- ja ylläpito tapahtuu myös maan alta ilman häiriötä tulevalle maankäytölle.

Maakaivantojen yhteyteen rakennettavista työmaateistä tulee liian leveinä katkaisevina elementteinä luopua linjan valmistumisen jälkeen, jolloin käyttörajoitukset vähenevät linjan varrella.

Rakentamisen aikana syntyy maakaivannosta massoja ja louhinnasta kiviaineksia. Tunnelilouhinnan kiviaines tuodaan erikseen suunniteltavia ajotunneleita pitkin pintaan. Liikenteen aiheuttavat päästöt tulee huomioida arvion laadinnan yhteydessä sekä tunneli- että avokaivantojen yhteydessä. Mahdollinen välivarastoinnin tarve ja hyötykäyttö tulee tutkia arvioinnin yhteydessä.

Hankkeen yhteydessä tehtävä ilmastovaikutusten arviointi ja päästö-laskenta ovat kannatettavia toimia. Hankkeen energialähteestä jatkossa tulisi mainita, kuinka suuri osa siitä on todennäköisesti uusiutuvaa.

Hankkeen lähtötietoja on koottu YVA-ohjelman valmistelun tueksi ennen ohjelman nähtävillä oloa sekä esitelty ohjausryhmän kokouksissa sekä osallisuustilaisuuksissa monipuolisesti. Vaihtoehtoja on riittävästi arvioinnin pohjaksi. Yhteistyö toimijoiden kesken on ollut hyvää ja työryhmä on ohjannut arviointiohjelman laadintaa.

Hanke on kannatettava ja merkittävä ilmastomuutoksen torjumisen kannalta.

Arviointiohjelma antaa riittävät edellytykset arviointiselostuksen laatimiseksi edellä mainituin täydennyksin jatkosuunnittelussa huomioitaviksi.

Hanke ja arviointiohjelma

Hankkeen suunnittelu perustuu keväällä 2020 tehtyyn teknistaloudelliseen ja ympäristölliseen esiselvitykseen, sekä vuonna 2021 tehtyyn

alustavaan yleissuunnitteluun. Hankkeen YVA- menettely on käynnistynyt loppuvuodesta 2021. Hankkeen mahdollisen aikataulun mukaan rakentaminen alkaisi vuonna 2023 ja käyttöönotto olisi vuosina 2027–2029.

Helen Oy:n tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Tässä hankkeessa on tutkittu ratkaisua hyödyntää Kilpilahden teollisuusalueella muodostuvaa hukkalämpöä pääkaupunkiseudun kaukolämmön tuotannossa. Kilpilahden hukkalämmön hyödyntäminen perustuu Kilpilahden alueelle sijoittuviin lämpöpumppuihin, joiden tuotama kuuma kaukolämpö johdetaan Helsingin Vuosaareen lämmönsiirtoputkilla. Lämmönsiirtoputkisto on suunniteltu toteutettavaksi osin maakaivantoon ja osin kalliotunneleihin. Putkilinjan kokonaispituus olisi noin 23–27 km. Vuosaaresta lämpö siirretään Helsingin kaukolämpöverkkoon. Siirrettävä kaukolämpöteho olisi alustavasti enintään noin 600 MW.

Hankkeen YVA-ohjelmassa on esitetty seitsemän lämmönsiirron linjausvaihtoehtoa (VE1-VE7). Reitit sijoittuvat Porvoon, Sipoon ja Helsingin alueelle. Vaihtoehdossa VE7 reitti sijoittuu pieneltä osin myös Vantaan kaupungin alueelle. Hankkeen toteutusvaihtoehtojen vaikutuksia verrataan nollavaihtoehdon eli hankkeen toteuttamatta jättämisen vaikutuksiin.

Hankealueen kaavatilanne

YVA-ohjelmassa on kuvattu Helsingin maanalainen yleiskaava 2021, joka on tullut voimaan 19.8.2021. Kaavassa tunneli on kuvattu teknisen huollon yhteystarvemerkinä, joka ei siten ota kantaa tunnelin paikkaan ja linjaukseen. Samoin Östersundomin alueelle on maanalaiseen yleiskaavaan merkitty teknisen huollon yhteystarvemerkinä yhteiskäyttötunneli.

Östersundomin osayleiskaavan valmistelu on aloitettu. Näinollen viittaukset raportissa Korkeimman hallinto-oikeuden kumoamaan Östersundomin yhteiseen yleiskaavaan tulee poistaa.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 28.1.2022 mennessä.

Kaupunginkanslia on myöntänyt vastaukselle lisää aikaa 14.2.2022 saakka.

Lisätiedot

Eija Kivilaakso, johtava erityisasiantuntija, puhelin: 310 37247
eija.kivilaakso(a)hel.fi